

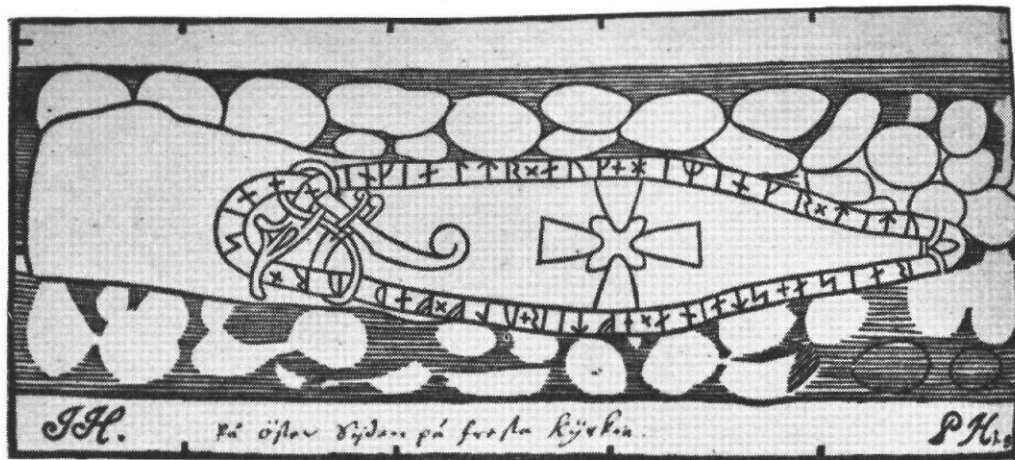

Fig. 261. U 256. Fresta kyrka. Efter B 80.

Nota. Dätte Monumentet berömer sönerna, som stenen lätte resa och skrifa efter sin fader.» Rhezelius: »På Öster gafwelen»; Bureus: »Östan til». Peringskiöld: »På öster Sijdan på Fresta Kyrkia.»

Grå, grovkornig granit med röd skiftning. Stenen har en mycket vacker spetsig form, bredast på mitten. Höjd 2,59 m., över nuvarande markytan 2,30 m., bredd (vid mitten) 0,54 m. Stenens tjocklek är 0,49 m. Den ristade ytan är jämn. Ristningen är synnerligen väl bevarad. I större delen av runslingan på stenens båda sidor saknas yttre slinglinje. Runorna äro huggna ända ut i kanterna. Stenen förefaller sålunda icke att vara skadad.

Inskrift:

× **inkialtr** × **auk** × **heminkr** × **litu** × **raisa** × **staina** × **eftir** · **ulf** × **fapur** × **sin** ×

5 10 15 20 25 30 35 40 45

Ingjaldr ok Hæmingr letu ræisa stæina æftir Ulf, faður sinn.

»Ingjald och Häming läto resa stenarna efter Ulv, sin fader.»

Till läsningen: Icke stungna äro 3 och 17 **k**. Däremot äro 13 och 34 **e** försedda med tydlig, djup prick. — Aschaneus: 7 **a**, 13 **a**, 17—18 **kar**, 34 **i**, 39—41 **ulfuar**. — Rhezelius: 13 och 34 **e**. Bureus (F a 5) har felaktigt 13 **a**. — Hadorph o. Helgonius: 13 **i**, 34 **e**. Sk × efter 49 **n** har på träsnittet blivit för stort och fått formen av ett **a**. — Brate: 13 **e**, 34 **e**.

Om namnet *Hæmingr* se U 101.

Både ornamentik och inskrift äro skickligt utförda. Mönstret är väl avpassat till stenens form, och runorna fylla med jämna mellanrum ut den av drakkroppen bildade slingan. Mycket talar för att denna runsten, liksom U 255 och 267—268, är utförd av Fot.

257. Fresta kyrka.

Pl. 160.

Litteratur: B 78, L 410. M. Aschaneus, F b 5 s. 64; J. Bureus, F a 6 s. 89 (Bureus), 104 (Aschaneus), 164 (Rhezelius), F a 5 n:r 108; J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 191; UFT h. 4 (1875), s. 23; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 84, 120, Anteckningar (ATA).

Äldre avbildningar: Aschaneus a. a., enkel bläckteckning; P. Helgonius, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 78); Brate foto 1903 (ATA).

Del av en runsten, som före 1940 satt inmurad i östra kyrkväggen, omedelbart ovanför U 256, omkring 0,55 m. över marken och omkring 3,80 m. från nordöstra hörnet. Hela den ristade ytan var synlig. År 1940 framtogs stenen och insattes i vapenhusets inre vägg på norra sidan.

Inskriften fanns enligt Aschaneus (F b 5) »På samma östir gafuel [som den förut omtalade U 256], på en sönderslagen röd sten, af Gryte, och af sit rätte grafställe förder»; (F a 6) »På Frestada Kyrkegafvel södhra»; den hade ett »stycke af en lindorm». Bureus (F a 6): »På öster sidan, vnder et diur»; Rhezelius: »På Öster gafwel». »

Röd granit med flagrande yta. Höjd 1,14 m., bredd 0,60 m. Ristningen är synnerligen tydlig.

Inskrift:

... r · risti runar þisar
5 10 15

... risti runar þessar.

»... ristade dessa runor.»

Till läsningen: Sk endast efter 1 r, men icke efter 6 i, 11 r eller 16 r. Runan 16 r står nedanför slinglinjen. — Aschaneus och Rhezelius: 16 r saknas; däremot finns den hos Bureus. — Hadorph o. Helgonius: 16 r saknas. — Brate: 16 r saknas.

Inskriften är anbragt i en rak slinga. Den sista runan 16 r har icke fått plats utan har satts till nedanför, under raden. Det visar, att stenens ytterkant här är bevarad. Inskriften har sålunda bestått av ett rakt band med uppgift om ristaren. Den erinrar slående om U 268 vid Harby, Fresta sn, där inskriften **fotr × risti ×** står tvärs över en sten, som f. ö. endast är prydd av ett kors. Korset motsvaras på U 257 av en fågelbild, sannolikt med symbolisk betydelse. Hur många runor som gått förlorade framför 1 r, kan ej fastställas. Namnet kan ha varit *Fotr*. Brate förmodar i stället *Þorgautr* Torgöt, på grund av att en fågel finnes liksom på den av Torgöt ristade L 670 Hårby, Husby-Sjutolfts sn. Skälet förefaller mycket svagt. Fågeln på Hårby-stenen liknar ej alls fågeln på U 256, och avståndet mellan de båda stenarna är avsevärt. Sannolikare synes då vara Fot, som har varit verksam i Fresta och som där har utfört en sten med mycket likartad komposition. Möjligen skulle man våga antaga, att U 257 har hört samman med ett runstenspar, varav endast en enda är bevarad: U 256, och att det sålunda någonstans i Fresta har funnits ännu ett minnesmärke liknande det vid Harby och likaledes utfört av Fot, bestående av två resta stenar (U 256 och en förlorad) jämte en tredje, vara ristaren endast har signerat sitt verk.

Fig. 262. U 257. Fresta kyrka.
Efter B 78.

258. Fresta kyrka.

Pl. 161.

Litteratur: B 88, L 402. M. Aschaneus, F b 5 s. 62; J. Bureus, F a 6 s. 89 (Bureus), 96—97 (Aschaneus), 163 (Rhezelius), F a 5 n:r 102, F a 1 s. 26; J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 187; N. R. Brocman, Sagan om Ingvar Widtfarne (1762), s. 193 f.; R. Dybeck, Reseberättelse 1867 (ATA), Runa (fol.) 1 (1865—72), s. 78; UFT h. 4 (1875), s. 21; G. Stephens, ONRM 2, s. 689; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 24, Anteckningar (ATA); Handlingar i ATA 1927—28, 1940; O. von Friesen i Namn och Bygd 18 (1930), s. 102.

Äldre avbildningar: Aschaneus a. a. (dålig och ofullständig bläckteckning); Helgonius och Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 88).

Runstenen var före 1940 inmurad i västra gavelväggen omkr. 2,30 m. över markytan, i lig-gande ställning med fotändan åt N. När år 1776 tornet uppfördes, blev större delen av stenen,